

Hallo allemaal en welkom bij aflevering 8 van Een Beetje Nederlands. In deze aflevering gaat het over Annie M.G. Schmidt. Wil je de tekst meelesen, dan kan dat op de website van de podcast. In deze aflevering zou ik het extra aanraden om dat te doen, want er worden een aantal gedichten voorgelezen. De tekst van de podcast staat op www.eenbeetjenederlands.nl. Nu, door met de podcast!

Vraag een willekeurige Nederlander of diegene in zijn of haar jeugd iets gelezen heeft van Annie M.G. Schmidt, en het is bijna gegarandeerd dat het antwoord 'ja' zal zijn. En vrijwel iedereen die zelf kinderen heeft, heeft wel eens iets van haar werk voorgelezen. Ieder Nederlands kind groeit op met het werk van Annie, bijvoorbeeld Pluk van de Petteflet, Jip & Janneke, Abeltje, Wiplala en nog veel meer.

Annie M.G. Schmidt was namelijk een van de belangrijkste kinderschrijfsters van Nederland. En dat is ze al generaties lang. Annie heeft in haar leven heel veel gemaakt: gedichten, boeken, theaterstukken, musicals en liedjes. Van sommige van haar boeken zijn ook films gemaakt. Veel van haar werk is gemaakt voor kinderen maar is ook voor volwassenen leuk.

Wie was Annie M.G. Schmidt? Annie is geboren in 1911 in het dorp Kapelle in Zeeland, als dochter van een predikant. Haar hele naam is Anna Maria Geertruida Schmidt. Annie was een beetje een buitenbeentje in haar jeugd. Een buitenbeentje is iemand die afwijkt van zijn of haar omgeving, bijvoorbeeld in gedrag of kledingstijl. Kapelle was in die tijd nog vooral een boerendorp en Annie sprak en kleepte zich anders dan de boerenkinderen in het dorp. Daarom hoorde ze er nooit helemaal bij.

Grappig genoeg voor iemand die later schrijver is geworden, heeft Annie M.G. Schmidt een keer een 2 gehaald voor het vak Nederlands op school. Na haar schooltijd ging Annie studeren om notaris te worden, maar dat werd niets. Toen ging ze werken in een bibliotheek, als bibliothecaresse. Haar eerste boek heeft ze ook in die tijd geschreven, maar haar doorbraak kwam pas later.

Haar carrière als schrijfster begon pas echt toen ze na de Tweede Wereldoorlog ging werken bij Het Parool. Ze begon daar niet als journalist, maar als medewerker op de afdeling documentatie. Ze kreeg na enige tijd de kans om stukjes te schrijven voor de krant. Vanaf dat moment begon haar bekendheid en populariteit te groeien.

Om te snappen waarom het werk van Annie M.G. Schmidt zo populair was en is, moet je eigenlijk wat weten over het Nederland na de Tweede Wereldoorlog. In deze periode, de jaren '50 en '60, was Nederland te typeren als kneuterig. Dat woord betekent zoiets als braaf, burgerlijk en conservatief.

Boeken voor kinderen moesten kinderen iets leren. De verhalen moesten een moraal hebben. Een moraal is een diepere betekenis van een tekst, bijvoorbeeld dat kinderen naar hun ouders moeten luisteren of zoiets.

Maar dat begon in de jaren 60 langzaam te veranderen. Kinderen in boeken en gedichtjes werden steeds vaker recalcitrant: tegendraads en zich verzettend tegen het normale. Rond dezelfde tijd gebeurde hetzelfde in andere landen, een goed voorbeeld is Pippi Langkous van de Zweedse schrijfster Astrid Lindgren. Ook het werk van Annie M.G. Schmidt is vaak een beetje stout. Een van haar bekende gedichten heet zelfs 'Ik ben lekker stout', daar gaan we nu even naar luisteren.

*Ik wil niet meer, ik wil niet meer!
Ik wil geen handjes geven!
Ik wil niet zeggen elke keer:
Jawel mevrouw, jawel meneer...
nee, nooit meer in m'n leven!
Ik hou m'n handen op m'n rug
en ik zeg lekker niks terug!*

*Ik wil geen vieze havermout,
ik wil geen tandjes poetsen!
Ik wil lekker knoeien met het zout,
ik wil niet aardig zijn, maar stout
en van de leuning roetsen
en schipbreuk spelen in de teil
en ik wil spugen op het zeil!*

*En heel hard stampen in een plas
en dan m'n tong uitsteken
en morsen op m'n nieuwe jas
en ik wil overmorgen pas
weer met twee woorden spreken!
En ik wil alles wat niet mag,
de hele dag, de hele dag!*

*En ik wil op de kanapee
met hele vuile schoenen
en ik wil aldoor gillen: nee!
En ik wil met de melkboer mee
en dan het paardje zoenen.
En dat is alles wat ik wil
en als ze kwaad zijn, zeg ik: Bil!*

Veel van Annie M.G. Schmidt's werk is een beetje ondeugend. Ik wil niet al haar werk bespreken, dat zou teveel zijn. Maar ik wil wel een paar belangrijke boeken en personages genoemd hebben.

- **Jip en Janneke** is waarschijnlijk het meest bekende werk van Annie M.G. Schmidt. Deze verhalen zijn geïllustreerd door Fiep Westendorp, waarmee Annie M.G. Schmidt meer samengewerkt heeft. In 2009 werd het uitgeroepen tot het meest populaire kinderboek allertijde in Nederland. Jip en Janneke is bedoeld voor jonge kinderen.
Jip en Janneke gaat over de avonturen van twee kinderen: Jip en Janneke. En soms ook hun hond, Takkie, en poes, Siepie.
Jip en Janneke is bedoeld voor kinderen en is geschreven in taal dat duidelijk te begrijpen is. Hier is zelfs een uitdrukking door ontstaan, Jip-en-janneketaal. Dat betekent makkelijk te begrijpen taal. Jip en Janneke is ook in veel andere talen uitgegeven, vaak onder een andere naam. Bijvoorbeeld Heiner und Hanni in het Duits, Julek i Julka in het Pools en Sasha i Masha in het Russisch.
- **Pluk van de Petteflet** is een boek over een jongetje genaamd Pluk, gemaakt voor kinderen tot ongeveer 8 jaar. Pluk rijdt rond in een rood kraanwagentje en hij is op zoek naar een plek om te wonen, die vindt hij in het torentje van de Petteflet. Verder in het boek staan losse verhalen waarin hij avonturen beleeft met de andere personages uit het boek. Bijvoorbeeld het meisje Aagje en haar moeder Mevrouw Helderder, die wil dat haar dochter altijd netjes is. Maar Aagje is daar niet gelukkig mee. En de familie Stamper, een groot gezin die juist slordig zijn en houden van rommel en lawaai.
Het is een erg bekend kinderboek, ik werd er zelf ook als kind uit voorgelezen.
- **Dikkertje Dap** is een bekend kinderliedje dat door Annie M.G. Schmidt geschreven is. Het gaat over een jongetje dat 's ochtend naar de dierentuin Artis in Amsterdam gaat om de giraf een klontje suiker te geven. Het jongetje vertelt daarna de giraf verschillende verhalen en tot slot glijdt hij via de nek van de giraf weer naar beneden. We luisteren een kort stukje, het hele liedje is via Youtube te vinden.

Dikkertje Dap

Klom op de trap

'S morgens vroeg om kwart over zeven

Om de giraf een klontje te geven

Dag giraf

Zei dikkertje dap

Weet je wat ik heb gekregen

Rode laarsjes voor de regen

'T is toch niet waar

Zei de giraf

Dikkertje dikkertje dikkertje dikkertje

Ik sta paf

Ik sta paf is trouwens een beetje ouderwetse uitdrukking dat betekent dat je ergens verbaasd over bent.

- Dan **Floddertje**. *Er was eens een meisje dat Floddertje heette, omdat ze altijd vuil was en altijd vol met vlekken zat.* Dit is de eerste zin van het boekje. Floddertje is een goed voorbeeld van een boek voor jonge kinderen waarin de hoofdrolspeelster ondeugend en recalcitrant is. Floddertje wordt namelijk altijd heel erg vies.
- Van een aantal van Annie M.G. Schmidt's boeken zijn ook films gemaakt. Ik zou vooral Abeltje en Minoes aanraden. Deze films zijn allebei rond het jaar 2000 gemaakt. Ik heb laatst Abeltje weer eens gekeken en het blijft een leuke film om te kijken, ook zoveel jaar later.

Dit zijn een paar van Annie M.G. Schmidt's belangrijkste werken, maar ze heeft heel erg veel gemaakt. Zowel voor volwassenen als kinderen. Ze schreef vooral kinderboeken en gedichtjes voor kinderen maar ook gedichten voor volwassenen en ook liedjes. Een gedicht dat ik zelf heel mooi vind is 'Doosje'. Die gaat zo:

*Ik zou je het liefste in een doosje willen doen
en je bewaren, heel goed bewaren
Dan zou ik je verzekeren voor anderhalf miljoen
en telkens zou ik eventjes het doosje opendoen
En dan strijk ik je zo zachtjes langs je haren
Dan lig je in de watten en niemand kan erbij
Geen dief die je kan stelen, je bent helemaal van mij
Ik zou je het liefste in een doosje willen doen
En dan telkens even kijken
Heel voorzichtig even kijken
En dan telkens even kijken
En een zoen*

*Je mag er eventjes uit, elke dag
Zeker dat mag. Ja, een uurtje, dat mag
Laten we zeggen: naar 't Vondelpark, even
Alleen om de eendjes wat eten te geven
Maar 'k hou je vast, ook tegen je zin
En na een uur ga je 't doosje weer in*

Annie M.G. Schmidt is in Nederland geliefd door haar grappige en vrolijke kinderboeken en gedichten. Van Jip en Janneke zijn miljoenen boeken verkocht. Later in haar leven heeft ze ook erkenning gekregen voor haar werk, ze heeft onder andere de Hans Christian Andersenprijs gewonnen. Dat is de hoogste internationale onderscheiding op het gebied van kinder- en jeugdliteratuur.

Op haar 84ste levensjaar, in 1995, is Annie M.G. Schmidt overleden. Maar haar werk blijft onveranderd populair, ook de kinderen die nu opgroeien zullen weer genieten van haar boeken.

Ik eindig deze podcast met een citaat van Annie M.G. Schmidt zelf: *Alle verhalen eindigen gelukkig, als je maar op tijd stopt.*

Hartelijk bedankt voor het luisteren. Als je vragen hebt over de aflevering kan je die plaatsen op de website. Ik zet ook wat links neer naar boeken, gedichten en liedjes van Annie M.G. Schmidt zodat je die rustig kan bekijken.

Vond je het een interessante aflevering? Deel hem dan alsjeblieft met je vrienden, familie of collega's! Of deel de podcast bijvoorbeeld op Instagram. Dan kunnen anderen ook de podcast ontdekken en dat zou ik heel leuk vinden!

Ik hoop dat je een beetje Nederlands geleerd hebt, en tot de volgende keer!